

Uitleg statutaire aanbiedingsplicht

Recent heeft de Hoge Raad geoordeeld over een eerdere uitspraak van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden over de uitleg van een statutaire aanbiedingsplicht. De kernvraag: kwalificeert een certificering als een 'wijziging van de aandeelhouders' zoals bedoeld in de statuten?

In de zaak waar de Hoge Raad in november 2019 over oordeelde, was er een geschil tussen twee aandeelhouders van een BV, die daar allebei ook bestuurder van waren. Dat geschil ging over in de statuten opgenomen aanbiedingsplicht. Aandeelhouder 1 had zijn 50%-aandelenbelang in de BV 'gecertificeerd'. De aandelen waren daarvoor overgedragen aan een stichting administratiekantoor ('Stak'), waarvan aandeelhouder 1 de enige bestuurder was. Stak gaf voor de aandelen certificaten uit aan aandeelhouder 1. Na de certificering was Stak dus aandeelhouder van de BV, aandeelhouder 1 certificaathouder.

Aandeelhouder 2 stelde zich op het standpunt dat de overdracht van de aandelen door aandeelhouder 1 leidde tot een aanbiedingsplicht voor aandeelhouder 1. Aandeelhouder 2 beriep zich daarvoor op de volgende bepaling uit de statuten:

"[Bij] wijziging van de aandeelhouders in een aandeelhouder-rechtspersoon door toetreden van een andere natuurlijke of rechtspersonen als aandeelhouder dan zij die tot op dat moment aandeelhouder waren (...) moeten zijn aandelen worden aangeboden met inachtneming van het in de navolgende leden van dit artikel bepaalde."

In de statuten stond ook dat zolang geen uitvoering was gegeven aan deze aanbiedingsplicht, het stemrecht op de betreffende aandelen niet kon worden uitgeoefend.

Ontslagvoorstel

Volgens aandeelhouder 2 had aandeelhouder 1 verzuimd om aan de aanbiedingsplicht te voldoen en kon aandeelhouder 1 op grond van de statuten geen stemrechten meer uitoefenen. Na overdracht van de aandelen aan de Stak, heeft aandeelhouder 2 tijdens de algemene vergadering een voorstel gedaan tot ontslag van aandeelhouder 1 als statutair bestuurder en vóór dit voorstel gestemd. Aandeelhouder 1 heeft tegen zijn ontslag als statutair bestuurder gestemd. Volgens aandeelhouder 2 kon dat niet en was het ontslagvoorstel daarom aangenomen.

Aandeelhouder 1 stelde zich op het standpunt dat een redelijke uitleg van de statutaire aanbiedingsregeling meebrengt dat de overdracht van de aandelen aan de Stak niet onder de aanbiedingsplicht viel. Hij wees er daarbij op dat hij uiteindelijk nog steeds de enige belanghebbende was en als bestuurder van de Stak ook nog steeds het stemrecht op de aandelen uitoefende. Volgens aandeelhouder 1 was er daarom geen aanbiedingsplicht, mocht hij nog wel stemmen en was het ontslagvoorstel verworpen. Hij had immers tegen het ontslagvoorstel gestemd.

De kernvraag die voorlag was of de certificering kwalificeerde als een 'wijziging van de aandeelhouders' zoals bedoeld in de statuten. De rechtbank Midden-Nederland en het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden oordeelden allebei van wel.

Oordeel Hoge Raad en conclusie advocaat-generaal

De advocaat-generaal heeft in zijn conclusie uitvoerig uitgewerkt hoe statuten volgens hem moeten worden uitgelegd. Kort gezegd stelde de advocaat-generaal dat de statuten strikt objectief moeten worden uitgelegd. Dit wil zeggen dat de uitleg van statuten moet plaatsvinden aan de hand van objectieve gezichtspunten, zoals in de eerste plaats de bewoordingen van de statuten.

Het idee hierachter is dat de inhoud van de statuten niet alleen de interne verhoudingen raakt, maar ook van betekenis is voor de verhouding van de rechtspersoon tot derden. Voor derden, waaronder bijvoorbeeld ook eventuele latere aandeelhouders, moeten de rechten en plichten objectief uit de statuten kunnen worden afgeleid. Wat de oprichters, misschien wel jaren eerder, hebben bedoeld kan daarbij dus geen rol spelen. Het maakt hierbij ook niet uit of de oprichters nog aandeelhouder zijn. Anders zouden dezelfde statuten ten aanzien van de ene aandeelhouder anders uitgelegd moeten worden dan ten aanzien van de andere, en dat is niet gewenst.

De Hoge Raad volgde de conclusie van de advocaat-generaal en heeft het arrest van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden daarom in stand gelaten.

Aandeelhoudersovereenkomst

Het voorgaande ligt anders voor de uitleg van een aandeelhoudersovereenkomst. Bij zo'n overeenkomst word je alleen partij als je daar uitdrukkelijk mee instemt. De overeenkomst bevat ook alleen rechten en verplichtingen tussen de partijen bij die overeenkomst. Aandeelhoudersovereenkomsten moeten daarom subjectief worden uitgelegd, dat wil

zeggen op basis van de betekenis die de partijen bij de overeenkomst daar op basis van hun wederzijdse verklaringen redelijkerwijs aan toe mochten kennen. Hierbij zijn de partijbedoelingen dus wel van betekenis.

- Uitspraak Hoge Raad: [ECLI:NL:HR:2019:1688](#)
- Conclusie advocaat-generaal: [ECLI:NL:PHR:2019:768](#)

Deel dit artikel

Joop Werner is advocaat/partner ondernemingsrecht bij Schaap Advocaten Notarissen in Rotterdam.

GERELATEERD

ONDERNEMINGSRECHT | 19 maart 2020

Schadeberekening bij mislukte bedrijfsuitbreiding

Afgelopen jaar heeft de Hoge Raad een belangrijke uitspraak gedaan over de manier waarop schade moet worden berekend als een bedrijfsuitbreiding niet door heeft... →

NIEUWS | 17 juni 2019

Ondernemers beter beschermd bij zakendoen op digitale platforms

Ondernemers hebben voortaan meer zekerheid wanneer zij zakendoen met digitale platforms zoals reserverings- en vergelijkingswebsites, online marktplaatsen en appstores.... →

NIEUWS | 20 mei 2019

Kabinet onderzoekt nieuwe rechtsvorm sociale ondernemingen

De ministerraad heeft besloten om de regelgeving en het speelveld voor ondernemingen met sociale of maatschappelijke doelen actief te gaan verbeteren. Staatssecretaris... →

ONDERNEMINGSRECHT | 10 april 2019

(G)een vergoeding van afgeleide schade?

Een aandeelhouder heeft in de regel geen recht op vergoeding van zogenaamde 'afgeleide schade'. In een zaak tussen een potplantenbedrijf en een gemeente deed zich... →

NIEUWS | 22 februari 2019

Wetsvoorstel voor personenvennootschap nieuwe stijl

Het kabinet wil de personenvennootschap aantrekkelijker maken. Minister Dekker (Rechtsbescherming) heeft daartoe een wetsvoorstel ter consultatie voorgelegd. Duidelijke... →
